

INSTITUTUL NAȚIONAL AL JUSTIȚIEI

EXPERTIZA JUDICIARĂ

CURRICULUM

FORMATOR:

M. DEMCENCO
doctor în drept,
conferențiar universitar

CHIȘINĂU 2012

I. PRELIMINARII

Disciplina "Expertiza judiciară" se adresează audienților viitorilor judecători și procurori. În actualele condiții studiere pe scară largă de către audienții Institutului Național de Justiție a celor mai avansate metode și mijloace tehnico-științifice utilizate în activitatea de administrare a probelor, devine stringentă. Cursul de față își propune tratarea unor elemente a clasificării expertizelor judiciare celor mai frecvente genuri a acestora. Scopul preconizat al cursului se axează pe trei nivele de complexitate: cunoașterea, aplicarea și integrarea. Conținutul cursului de la prezumția cunoașterii fundamentului theoretic al expertizei judiciare obținut de la ciclul I licență, astfel încât accentual se pune pe aspectele investigative și aplicativ al cunoștințelor masteranzilor.

Perfecționarea continuă a expertizei juridice devine un imperative al timpului fiind necesară introducerea calității și simplității în legislația procesuală (penală, civilă, economică etc.).

Urmărind scopul elaborării unui model (standart) pentru viitorii judecători și procurori ai Institutului de Justiție, autorul, bazându-se pe experiența predării disciplinelor speciale (criminalistica, expertiza judiciară etc.) în instituțiile de învățământ superior a R.M, propune următoarea tematică de instruire. (vezi cap. II).

Din această perspectivă, obiective prioritare al Formării Profesionale a judecătorilor și procurorilor. Necesită aprofundarea cunoștințelor în domeniul cunoștințelor speciale și formelor de utilizare ale acestora prin intermediul expertizei judiciare.

În acest sens, prin prelegerile, organizate în baza curriculumului de față și a practicii se va întreprinde o analiză a soluțiilor ce se impun de la dispunerea expertizei judiciare (aspecte procesuale) până la verificarea și aprecierea Raportului de expertiză sub toate aspectele Procesuale și Metodice.

Cît privește evaluarea disciplinei (luînd în considerație numărul limită de ore) el va fi în trei părți componente: curentă, (la fiecare seminar); periodică (cu finalizarea unor categorii de expertise de o pildă); și cea finală = verificarea în ansamblu a aptitudinilor însușite pe parcursul planului de studiu.

II. OBIECTIVELE GENERALE ALE DISCIPLINEI

La nivel de cunoaștere și înțelegere:

- să determine premisele științifice de clasificare a expertizelor criminalistice.
- să stabilească posibilitățile expertizelor inginer-tehnice.
- să identifice criteriile de clasificare a expertizei în genuri și feluri.
- să argumenteze posibilitățile celor mai frecvente genuri de expertize judiciare.
- să dispună cu cunoștință de cauză expertizele corespunzătoare.

La nivel de aplicare:

- să aplice metodele de colectare a datelor pentru expertize judiciare.
- să aplice regulile de punere.

La nivel de integrare

- să aprecieze locul pe care îl ocupă concluziile expertizei judiciare ca sursă de probă.
- Să ia atitudine față de oportunitățile care a stat la baza elaborării procedurilor și metodelor de investigații în cercetarea obiectelor expertizate.
- Să estimeze modalitățile procesuale și materiale de verificare a raportului de expertiză.

III. ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Codul disciplinei	Semestrul	Numărul de ore		Evaluarea	Responsabil de disciplină
		C	S		
	II	-	14	colocviu diferențiat	Demcenco M.

IV. TEMATICA ȘI REPARTIZAREA ORIENTATIVĂ A ORELOR

a) Tematica și repartizarea orientativă a orelor la seminar

Nr.	Tema	Realizarea în timp
	Noțiunea expertizei judiciare.	2
1	Reglementarea procesuală a expertizei judiciare. 1. Criteriul de clasificare a expertizei judiciare. 2. actele normative care reglementează dispunerea și efectuarea expertizei judiciare.	2
3	Raportul de expertuză. Formele de concluzii, verificarea și aprecierea lor ca sursă de probă a Raportului Expertizei Judiciare.	2
4	Metodele de verificare și apreciere a raportului de expertuză.	2
5	Expertizele contabile.	2
6	Expertizele autotehnice. Genurile de expertize autotehnice.	2
	Expertizele complexe: medico-legale și traseologice.	2
Tema		14

V. OBIECTIVE DE REFERINȚĂ ȘI CONTURI

OBIECTIVELE DE REFERINȚĂ	CONȚINUTURI
<ul style="list-style-type: none"> - să definească noțiunea de expertiză judiciară; - să determine personale din diferite domenii de activitate; - să cunoască cerințele înaintate de specialist și expert; - să clarifice trăsăturile caracteristice distinctive ale expertizei. 	<p>1. Noțiunea de expertiză judiciară Noțiunea de expertiză judiciară. Statutul procesual al specialistului și expertului judiciar. Formele de activitate a persoanelor competente, în procesul penal. Trăsăturile caracteristice ale expertizei.</p>
<ul style="list-style-type: none"> - cunoască premisele științifice de clasificare a expertizelor judiciare; - să determine care este modul de organizare și efectuarea expertizelor judiciare; - să cunoască genurile de expertiză la care mai des apelează organele de urmărire penală. 	<p>2. Clasificarea expertizelor judiciare Noțiuni generale referitor la clasificarea expertizelor judiciare. Repartizarea expertizelor în categorii. Criteriile de grupare. Genurile expertizei criminalistice.</p>
<ul style="list-style-type: none"> - să determine care este forma procesuală de dispunere a expertizei; - să cunoască operațiunile de pregătire în vederea efectuării expertizelor judiciare; 	<p>3. Dispunerea și efectuarea expertizei judiciare. Expertiza judiciară o formă distinctă de cunoaștere a faptelor și împrejurărilor de fapt</p>

<ul style="list-style-type: none"> - să cunoască împuternicirile și obligațiile expertului judiciar; - să dispună cunoștințe de cauză expertizele corespunzătoare; - să caracterizeze obiectivele expertizelor criminalistice; 	<p>în procesul penal. Determinarea obiectelor expertizei, a persoanelor, soluționarea cărora necesită cunoștințe speciale. Pregătirea materialelor necesare efectuării expertizei. Alegerea instituției sau a expertului pentru efectuarea expertizei. Subiecții oficiali ai expertizei judiciare.</p>
<ul style="list-style-type: none"> - să cunoască metodele procesuale materiale de verificare a raportului de expertiză; - să obțină aptitudini de fixarea actului de verificare și utilizare a raportului de expertiză în calitate de probă judiciară. 	<p>4. Raportul de expertiză judiciară. Structura raportului de expertiză judiciară. Conținutul introducerii în raport. Cerințele procesuale cărora trebuie să corespundă. Partea centrală a raportului de expertiză – Cercetarea – argumentarea rezultatelor obținute în cercetare. Concluziile expertului. Formele de concluzii în raport de expertiză.</p>
<ul style="list-style-type: none"> - să precizeze valearea probantă a raportului de expertiză; - să determine locul pe care îl ocupă concluziile expertizei judiciare ca surse de probă; 	<p>5. Metodele de verificare și apreciere a raportului de expertiză. Regulele de verificare și apreciere generale: Determinarea pertinentei și admisibilității; Determinarea vericidității și temeinicilor științifice a metodice</p>
<ul style="list-style-type: none"> - să cunoască temeiurile despunerii expertizei contabile; - să cunoască obiectele de bază necesare efectuării acestei expertize; - să utilizeze concluziile raportului de expertize, la deverse acțiuni. 	<p>6. Expertizele contabile. Expertiza contabilă ca formă de cercetare științifică efectuată de persoana competentă în vederea lămuririi modului de reflectare în documente, adeverselor date. Sarcinile: analiza cauzelor de abatere în evidența cpntabilă, stabilirea legăturilor de cauzaletate și responsabilitate. Elaborarea concluziei în baza constătarilor obținute. Rolul acestora la determinarea vinovăției.</p>
<ul style="list-style-type: none"> -să cunoască cauzurile despunerii expertizei autotehnice; - să cunoască cerințele stipulate în îndrumările metodice; - să utilizeze cuncluziile raportului la deverse acțiuni 	<p>7. Expertizele autotehnice. Importanța și rolul juridico-penal a expertizelor autotehnice. Acumularea datelor inițiale despunerii expertizei, și efectuarea unora pricizări (experimente, verificări ect.)</p>
<ul style="list-style-type: none"> - să cunoască cazurile despunerii expertizei complexe; - să coordoneze activitatea participanților în efectuarea expertizei; - să utilizeze concluziile raportului la diferite etape a urmăririi penale și în instanțele de judecată. 	<p>8. Expertizele complexe: medico-legale și traseologice. Locul și importța lor în stabilirea unor circumstanțe esențiale a faptei. Unele aspecte ale despunerii acestei expertize. Consultarea posibilităților acestei expertize. Formularea întrebărilor adresate comisiei de experți.</p>

VI. SUGESTII PENTRU LUCRUL INDIVIDUAL AL STUDENȚILOR

SUBIECTE/PROBLEME	FORME DE REALIZARE	MODALITĂȚI DE EVALUARE
1. Disponerea diferitor genuri de expertize.	Întocmirea ordonanței	- prezentarea rezultatelor;
2. Metodele de verificare și apreciere a raportului de expertiză.	Stuidii.	- prezentarea rezultatelor;
3. Fotografia judiciară operativă.	Lucrul individual și întocmirea albumului.	- prezentarea rezultatelor, albumului.
4. Fotografia judiciară de examinare.	Lucrul individual și întocmirea albumului.	- prezentarea rezultatelor, albumului.
5. Filmări video magnetice, acțiuni procesuale.	Filmări practice.	- prezentarea rezultatelor; - demonstrarea;

VII. EVALUAREA

1. Evaluarea continuă: lucrări de control, testare.

2. Evaluarea finală: Test

Subiectul I. Clasificarea expertizelor judiciare.

1.1 Definiți noțiunile generale referitoare la clasificarea expertizelor judiciare.

1.2 Decideți asupra repartizării expertizelor în categorii.

1.3 Determinați locul pe care îl ocupă concluziile expertizei judiciare ca surse de probă.

Subiectul II. Speță

VI. REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

I. Acte normative:

1. Legea cu privire la expertiza judiciară, constatările tehnico științifice și medico-legale Nr.377-XVI din 29.12.05 în vigoare 10.02.06.
2. Hotărârea guvernului RM cu privire la Institutul Republican de Expertiză Judiciară și Criminalistică de pe lângă Ministerul Justiției, regulamentul, aprobat prin Hotărârea guvernului RM Nr. 512 din 21.06.2001, Monitorul Oficial Nr. 68-71/542 din 29.06.2001.
3. Doraș S. G. „Организация производство судебной экспертизы”, 1986.
4. Dumitrescu „Curs de tehnică criminalistică”, vol. 1, ed. Școala de ofițeri a ministerului de interne, București 1991.
5. Doraș S.G. „Criminalistica”, vol. I, Tehnica criminalistică, Chișinău, Știința, 1996.
6. Golubenco G. H. „Criminalistica”, 08.12.2008.
7. Gheorghiuță „Ghid de expertize judiciare”, 2005.
8. Demcenco M.M. (manuscris) „Probleme metodologice ale expertizei judiciare”: a) clasificarea expertizelor judiciare. b) disponerea și efectuarea expertizelor judiciare. c) verificarea și aprecierea raporturilor de expertiză.

II. Manuale, monografii, lucrări, ghiduri

1. Аверьянова Судебная экспертиза. Курс общей теориейю –Москва, Изд-во Норма, 2009.
2. Россинская Е.Р. Судебная экспертиза в гражданском, арбитражном, административном и уголовном проейесе, - Москва, Изд-во Норма, 2009.
3. Правовые и методологические проблемы судебной экспертизы. Сборник. „Труды ВНИИСЭ” 1974. Москва научных трудов Н.10.
4. „Ghid de Expertiză judiciară”. Chisinau – 2005.